

dva dni na domu novomašnikovega očeta, Jurija Gosaka, zavednega katoličana in prvoborilca slovenskih narodnih pravic konjiškega okraja. Znamenito je Gosakovo selo, ker je že v šestnajstem stoletju gledé davkov pripadalo k zajčkemu samostanu, čegar marsikatero zanimivo pismo še shranjuje sedanji posestnik. Kako krščanska hiša pa je Gosakova, se razvidi iz tega, da sta tukaj doma dve šolski sestri. Ti sta se ob novi maši pripeljali v svoj kraj, da bi se udeležili veselih in za celo rodovino pomenljivih trenutkov svojega brata novomašnika.

Narodna veselica se je prav dobro obnesla. Po prijazni utici so se razlegali navdušeni govori raznih gostov, kakor čast. gg. M. Karba, zreškega župnika, in Fr. Brgleza, pa tudi vrlega gospodarja Zidanšeka in še drugih. Svirala je znana godba šmarskih, dobro izurjenih godcev, in donelo je krepkodoneče petje bogoslovcev in dijakov; glasile so se pa tudi mile slovenske pesmice drugih gostov. Seveda ni primanjkovalo tudi drugih zabav. Vince z goré nam je pa grelo srce, tako, da so Žičani rekli: »No, Bog daj, da bi še na prihodnjih dveh primicijah bilo tako prijetno, drugega si pa nič ne želimo!«

Gospodarske stvari.

Pravila kmetijskega društva v Dobropoljah,

(registrovane zadruge z omejeno zavezo.)

(Konec).

Razsodišče. — § 29. Razsodišče obstoji iz 5 udov, katere izvoli občni zbor iz vrste zadrušnikov za 3 leta. Zadrušniki, ki so izključeni od načelstva in nadzorstva (§§ 19 in 28), izključeni so tudi od volitve v razsodišče. Razsodišče izvoli iz svoje srede predsednika z absolutno večino glasov. Pri enakosti glasov določi žreb. Če je predsednik začasno zadržan, namestuje ga od njega določeni član razsodišča. Razsodišče je sklepčno, če so bili vsi člani k seji vabljeni in če se razun predsednika vsaj še dva vdeležita seje.

§ 30. V delokrog razsodišča spada neprizivna razsodba vseh sporov, ki nastanejo iz zadružnega razmerja ali iz zadružnega poslovanja, bodisi mej posameznimi zadrušniki, ali med zadrušniki in zadrugo oziroma načelstvom. Vsak zadrušnik se s svojim pristopom k zadruzi podvrže v vseh pravnih zadevah mej njim in zadrugo neprizivni razsodbi zadružnega razsodišča.

§ 31. Kedor se obrne na razsodišče, mora to storiti s pismeno vlogo, ki je vložiti pri predsedniku. Razsodišče sklepa z absolutno večino glasov. Predsednik se vsikdar vdeležuje glasovanja. V slučaju enakosti glasov obvelja tisto mnenje, kateremu se je pridružil predsednik. V zamotanih pravnih slučajih sme razsodišče povabiti k posvetovanju skušenega pravnika s posvetovalnim glasom.

§ 32. Za poslovanje razsodišča sestavi je poseben poslovnik. Ta poslovnik sestavi razsodišče samo.

Občni zbor. — § 33. Redni občni zbor se sklicuje enkrat v letu in sicer do 15. junija. Izvanredni občni zbor se sklicuje, če se načelstvu ali nadzorstvu potrebno zdi, ali če to od načelstva zahteva deseti del zadružnikov v posebni pismeni vlogi z izrečno navedbo predmetov posvetovanja in sklepanja. Dan, ura, kraj in dnevni red občnega zbora razglasiti je 14 preje v dnevniku, v Ljubljani izhajajočem.

§ 34. Predmeti sklepanja občnega zbora so: 1. premena pravil, 2. razdružba in likvidacija zadruge, 3. potrjenje letnega računa, 4. izvolitev načelstva, nadzorstva

in razsodišča, 5. odstavljenje načelstva in nadzorstva, 6. navodila gledé snovanja posebnih rezerv (§ 10).

§ 35. Vsak zadrušnik ima pravico glasovati pri občnem zboru o vseh v § 34 navedenih točkah in ima en glas. Zadrušniki, ki se ne vdeležijo osebno občnega zbora, zamorejo biti zastopani po drugih zadrušnikih, na podlagi zakonito napravljenih pismenih pooblastil. A vsak zadrušnik sme le enega družega zadrušnika zastopati.

§ 36. Občni zbor sklepa veljavno, če je zastopan najmanj deseti del zadrušnikov. Ako bi tega ne bilo, mora se razpisati v treh tednih drugi občni zbor, kateri sme brezpogojno sklepati. Sklepa s nadpolovično večino glasov; pri enakosti glasov odloči mnenje predsednikovo. Če gre za razdružbo zadruge, morata biti zastopani najmanj dve tretjini zadrušnikov, in morajo glasovati tri četrtine navzočih za to, da se društvo razdruži, sicer je sklep neveljaven. Ako pri prvem občnem zboru nista zastopani dve tretjini zadrušnikov, mora se v treh tednih sklicati drug občni zbor, v katerem se potem veljavno sklepa s tremi četrtinkami glasov, brez ozira na število vdeležnikov. Glasuje se, kakor določi predsednik. Sklepe vsakega občnega zbora razglasuje načelstvo z oznanili, v uradnici nabitimi.

§ 37. Vsak zadrušnik sme pri občnem zboru staviti predloge, kateri niso na dnevnem redu. O teh predlogih pa ne more občni zbor precej sklepati, ampak le odloči, če se sploh vzamejo v pretres, da se o njih poroča v prihodnjem občnem zboru. O predlogu, da se sklicuje izvanredni občni zbor, se pa mora v vsakem slučaju takoj sklepati (§ 30 zakona z dné 9. aprila 1873, d. z. št. 70).

§ 38. Občnemu zboru predseduje načelnik, ki imenuje zapisnikarja izmed navzočih zadrušnikov. O vsakem občnem zboru sestavi je zapisnik, katerega podpišejo predsednik, zapisnikar in še dva zadrušnika, ki sta pri občnem zboru navzoča bila.

VII. O razdružbi zadruge.

§ 39. Zadruga se razdruži: a) vsled sklepa občnega zbora, b) kadar se otvori konkurz na zadružni imetek, in c) vsled ukaza upravne oblasti.

§ 40. V slučaju likvidacije mora načelstvo iztirjati zadružne tirjatve, drugo zadružno premoženje spraviti v denar, in čisto premoženje, kar ga ostane po pokritju pasiv, izročiti župnemu uradu v Dobropoljah, da ga razdeli v gospodarske podpore društvenega okolišča ali ga porabi za ustanovitev in podporo novega takega zavoda v Dobropoljah.

Sejmovi. Dne 17. avgusta pri Sv. Jakobu pod Kalobjem, v Sevnici ob Savi, Mozirju, pri Mariji-Trošt, na Pilštanju, in v Kapelah.

Dopisi.

Iz Slov. goric. (Spomin na pokojnega g. Davorina Trstenjak-a.) Med Muro in Dravo se je rodilo narodu slov. lepo število sinov, katerih imena bodo slovela, dokler po svetu bo imel hod slovenski rod. Izmed teh je gotovo pokojni Davorin Trstenjak eden najzasluženejših. Popolnega životopisa njegovega še Slovenci nimamo. Dne 2. svečana 1890. leta zatisnil je oči Davorin Trstenjak kot župnik v Starem trgu. Družba sv. Mohora nam je podala v »Koledarju« iz leta 1891. le »črtice iz njegovega življenja«, katere je zbral profesor dr. Jakob Sket v Celovcu. Profesor dr. Janko Pašk nam je spisal črtice o njegovem značaju. Oba spisa je vsprejel narod slovenski hvaležno; toda čaka še vedno

na popolen životopis, katerega nam še vedno dolguje »Matica slovenska.« Ime Davorina Trstenjaka je pri nas tako priljubljeno, tako popularno, da se moramo čuditi, kako je bilo mogoče, da je minolo šest let, preden je dobil rojstni hram v Kraljevcih spominsko ploščo! Pa ne tožimo! Kar se je zamudilo, bode se letos popravilo, ker se bode dne 6. septembra t. l. v Kraljevcih slovesno odkrila spominska plošča Davorina Trstenjaka. Lastnik »Edelmanove« domačije v Kraljevcih, stričnik Davorinov: Lovrenc Trstenjak je že dal dovoljenje, da se plošča v steno vzida, da se more primerna slavnost vršiti pri vsakem vremenu na njegovem domu. Tu se bode zbral dne 6. sept. narod slovenski, da počasti spomin uzornega in zasluženega duhovnika, jezikoslovca in pisatelja slovenskega. Zatorej slovenski rojaki, počastite spomin pokojnika s tem, da se nas zbere dne 6. septembra t. l. pri Sv. Jurju ob Ščavnici in v Kraljevcih kakor »listja in trave,« gospod in prostak, profesor in dijak, staro in mlado.

Od Marije Snežnice. (Patrocinij; ljudski shod.) V nedeljo, dne 9. avg. smo slovesno obhajali v precej prenovljeni cerkvi patrocinij, god Marije Snežnice. Imeli smo tri službe božje; prva pridga je bila slovenska, druga nemška in tretja zopet slovenska, katero so gogorili vlč. g. kanonik dr. Gregorec, ki so zatem tudi levitirano sv. mašo opravili. Bil je po daljem času zopet lep dan brez deža in toče, ljudstva pa od vseh krajev veliko. — Popoldan se je vršil ljudski shod dobro in srečno. Sicer so nesrečni nemškutarji shod skušali zopet, to pa zvijačno, zabraniti. Toda ogromna večina vrlih in poštenih Slovencev jih je prezirala, v stran potisnila. Drugokrat se naj poboljšajo ali poskrijejo! Sredi zborovanja prišel je vladni zastopnik, c. kr. okrajni glavar sam. Govorili so z znano spretnostjo gospodje Robič, Hribar in dr. Gregorec. Č. g. župnik Pignar jim je v imenu zbranega ljudstva izrekel najiskrenejšo zahvalo in prosil, naj bi se ob slovenski meji večkrat takšni shodi vršili. Dodjal je še željo, naj bi državni poslanec dr. Gregorec še enkrat hotel poslanstvo vsprejeti. Stavilo se je tudi več vprašanj in navajalo pritožeb n. p. zaradi predrage soli, prodavanja špirita. Zlasti važna in pomenljiva je bila pritožba zavoljo uradnikov, sodnikov. Pri cmureškem okrajnem sodišču in okrajnem glavarstvu radgonskem ne zna noben uradnik slovenski, vsi so Nemci, in vendar je veliko tisoč slovenskega prebivalstva, katero ima z njimi posla. Poslanca sta odgovorila, da se za slovensko uradovanje zmiraj borita in bodeta ovo borbo nadaljevala do popolne zmage. Treba pa je, da se jima posamezni podatki in krivice prav in resnično naznanijo. Navajanje takih posameznih krivic v državnem zboru največ izda. — Ljudje so bili srečno završanega in toliko podučljivega shoda vidno veseli in zlasti vrli Anovčani so prosili, naj se takšen shod skliče pri Sv. Ani v Slovenskih goricah, kar se jim je tudi obečalo. Delo je res težavno in sitno, na meji pa potrebno in hvaležno. Ljubezen do lepe naše domovine premaga vse ovire!

Od Pesnice. (Agitacija.) Naši nasprotniki, na čelu jim znani kričač, ki se bo najbrž vrival kot kandidat v deželni zbor, hočejo izkoristiti nesrečo po toči sebi v prid in izposlovati državno in deželno podporo ponesrečencem. Naši vrli poslanci gotovo v tej reči rok križem ne držijo. Tudi bi bilo dobro, ako bi tudi naša glasila popisala natanko in v bujnih bojah vso strašno nesrečo, počenši od Zgor. Sv. Kungote in Spod. Sv. Kungote do Sv. Ilja, Jarenine, Sv. Marjete po vsej Pesniški dolini, sploh v Slovenskih goricah in toplo priporočala poškodovance (seveda samo kmetovalce in vincarje) za državno podporo, ker sam odpis davka jih ne bode zavaroval pred gladom. Vse prebivalstvo naj-

huje prizadetih občin, ki se v istini ne bode črez zimo preživeti moglo, pričakuje tako podporo. — Da se toče, nalivi in plohe v zadnjem desetletju množijo, je brez dvojbe krivo neusmiljeno posekovanje in krčenje lesov, ne samo v planinah, temuč tudi hribov v Slovenskih goricah in dolinah. Nasvetovati bi kazalo, da se pogozdijo s pripomočjo državno in deželno vse goličave. Tudi stare gole planine bi bilo dobro zasaditi tako n. p. planino »Golico«. Če se more pogozditi Kras, zakaj bi se ne mogla »Golica«, ki je še zelena videti na štajarski strani. Z vezi s tem bi bil nasvêt, naj se oprostijo vsi gospodarji povsod, ki zasadijo les tam, kjer ga preje ni bilo, vsaj 15-20 let davka od zasajenih parcel; saj so taki bolj potrebni oprostitev, kakor gospodarji, ki jo imajo od novo sezidanih hiš, ali pa od trsne uši ukončanega vinograda, ker bi bilo zasaditev z gozdom tudi obče koristna.

Od Sv. Benedikta v Slov. gor. (Vihar in toča.) V četrtek, dne 6. avgusta so se privarili od zahoda nad okraj sv. Benedikta grozni oblaki; v 15 minutah je bila cela dolina ogrnjena s temnim oblakom. Strašni vihar, lomeč drevesa, podirajoč poslopja je spremljala med zalivom gosta toča. Vinogradi so nad polovico poškodovani; tursica istotako; ajdna popolnoma. Sadja je polovico vzel strašen vihar. Naj bolj zadete so občine: Ročica, Benedikt, Sv. trije kralji, Osek, Ihova, Ščavnica, Drvanja. — Kolikor mi je bilo povedano, so zadete močno župnije Sv. Jurij v Slov. gor. (Malna), od Negove pa sosebno del zapadni.

Iz gornjih Haloz. (Toča.) Letos itak ne bomo imeli najpotrebnejšega pridelka, namreč krompirja, ker gnije vsled neprestanega deževja; zdaj pa je zadela še druga nesreča naš kraj: v četrtek, dne 6. avg., se je proti večeru vsula strahovita toča, kakoršne ne pomni najstarejši človek; padala je debela kakor jajca; pa ne okrogla, temveč, celi kosci ostrega, ploščatega ledu in brez deža. To vam je bilo grozno treskanje, s treh je letela opeka; šipe so zvenčale. Vinogradi so malo da ne uničeni; grozdje in naš up leži — na tleh. Koruza je posekana in pomandrana, ajda poteptana. Beda bo velika; veselili smo se jeseni, ker je tako lepo vse kazalo; ali zdaj stojimo obupani in gledamo žalostno v bodočnost in na uničene naše nade. Kaj bode z nami? Odkod bomo vzeli denar za kruh, štibro in druge potrebe? Prizadeti so, kolikor je nam znano, naslednji kraji: Sv. Janž v Halozah, Sv. Duh, Sv. Trojica, Črna-gora, Žitale in Sv. Vid.

Iz Rogateca. (Toča) je dne 6. avg. že tretjikrat letos klestila po naši nadžupniji. Okoli 6. ure zjutraj se je nebo nagloma stemnilo, nastal je hud vihar in med gromom in bliskom je jelo sipati točo, debelo, kakor jabolka. Stari možje ne pomnijo tako debele toče. Na srečo je kmalu prenehala. Pri nekem kmetu je ubila petelina. Nekoliko pred burjo je dospelo več dijakov na Donat. Zavoljo groma in bliska so pa siromaki vžili veliko strahu v planinski koči. Toča je segla na široko, kakor redko kedaj. Zabila je več ali manj skoraj celo rogaško dekanijo, pa tudi sosednje dekanije in velik kos Hrvaske. Posebno veliko so trpeli vinogradi, ki so obetali kaj bogato trgatve. Da bi se nas Bog usmili! Letos gre našim kmetom že itak trdo za denar, ker so vsled kužnih boleznij že dalje časa sejmi zaprti in ni dobiti krajcarja odkod. Zato je okrajni odbor dobro ukrenil, ko je prosil, da se kmetom, kateri plačujejo po 20 gld. direktnega davka ali pa manje, ustavi do jeseni iztirjanje davkov.

Iz Ptujja. (Imenik p. n. udov »Dijaške kuhinje«) v šolskem letu 1895/6: Bratuša Al., beneficijat v Ptujju, 10 gld., Cilenšek M., profesor v Ptujju, 10 gld., Črnko M., župnik v Sevnici ob Savi, 7 gld., dr. Horvat

Tomaž, odvetnik v Ptuj, 10 gld., Majcen Ferd., profesor v Ptuj, 10 gld., dr. Ploj Jak., odvetnik v Ptuj, 30 gld., dr. Schiffrer J., c. ni kr. polk. zdravnik v Ptuj, 14 gld., Sedlaček J., tajnik v Ptuj, 5 gld., Šalamon Fr., vikar mestne fare v Ptuj, 10 gld., Gregorič Ant., posestnik in tajnik v Ptuj, 5 gld., dr. Brumen A., odvetnik v Ptuj, 10 gld., Raisp Ferd., oskrbnik v pok. v Ptuj, 10 gld., dr. Jurtela Fr., dež. poslanec in odvetnik v Šmarinah, 25 gld., Lempl Marija, posestnica v Ptuj, 1 gld., Vraz Jan., župnik pri Sv. Florijanu, 1 gld., † Kunstek Luka, profesor v Ptuj, 5 gld., Menhart Jak., kaplan v Ormožu, 2 gld., Ravšl Ant., provisor na Sladki gori, 1 gld., Zupančič Dragotin, učitelj v Ptuj, nabral in po g. Gregorič-u izročil 4 gld., Hržič Jož., inf. proš. v Ptuj, 10 gld., Lendovšek Mih., duh. svetovalec in župnik v Makolah, 5 gld., Korošec Fr., prefekt v dij. semenišču v Mariboru, 5 gld., J. Wanaus, trgovec v Radgoni, 3 gld. (Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Pri Nj. veličanstvu svetlem cesarju v Išu je oni dan bil vnanji minister, grof Goluhovski. Gotovo je bil razgovor o groznih zmešnjavah v Turčiji. — Mestni zastop je odkazal 25 tisoč gld. za vsprejem ruskega carja. Zoper to protestujejo Schönererjanci in socialisti. Naj; ogromna večina prebivalstva želi, da se ruski car Nikolaj slovesno vsprejme.

Češko. Kakor smo zadnjič namignili, je res vlada češki shod Toplicah prepovedala. — Mladočeški poslanci se snidejo v kratkem v Pragi, da se potegnejo za pravice čeških manjšin. — V Ustji ob Labi je bil shod turnerjev in sokolov. Slednje so »zatirani« Nemci grdo spovali. Nemška kultura!

Gornje Avstrijsko. Konservativci bodo za deželni zbor tudi po mestih in trgih postavili svoje kandidature. Z nekaterimi upajo zmagati.

Štajarsko. V okolici graški kandiduje zoper znanega Kalteneggerja nemškonarodni kmet Ahac. Kalteneggerju iz srca želimo prav sijajno zmago. — Poljedelski minister, grof Ledebur, se je te dni mudil v Gradcu in Voitsbergu.

Koroško. Oklic združene katol. ljudske stranke prinašamo na prvi strani. Slovenci sicer v narodnem oziru malo zahtevajo, toda za prvo silo zadosti. — Izredno vrlo katol. politično in gospodarsko društvo za Slovence priredi shod dne 15. avg. v Rožeku, dne 16. v Galiciji. Shod v Pokrčah dne 9. avg. pa je Mac Nevin prepovedal zaradi živinske belezni.

Kranjsko. Grof Badeni je rekel ljubljanskemu mestnemu zastopu, naj se ne peča s politikom. Proti nekemu pa je rekel, da je prišel na Kranjsko iskat zatiranih Nemcev, pa jih nikjer ni našel. — V nedeljo sta na shodu v Št. Vidu pri Zatičini govorila poslanec dr. Žitnik in dr. V. Gregorič. — Državnozborna volitev namesto umrlega poslanca Kluna bode dne 29. sept.

Primorsko. Dr. Gregorin se je že pred dvema letoma pritožil pri naučnem ministerstvu zoper tržaški mestni zastop, ker ta noče postaviti slov. šole; toda ministerstvo še vedno molči. — Dne 19. in 20. avg. bode imela »Zaveza slov. učiteljskih društev« veliko skupščino v Opatiji.

Hrvaško. Govori se, da hoče grof Kalay v Srajevju ustanoviti zdravniško visoko šolo. Čemu to? Mislimo, da bi bilo stokrat boljše, da se zagrebško vseučilišče spopolni, in se ondi napravi zdravniški oddelek.

Ogersko. Dne 2. in 9. avgusta so liberalci raz-

gnali shod krščanske ljudske stranke. Tudi uradniki jej delajo vse mogoče, navadno krivične preglavice. — Ministerski predsednik, grof Banfly, je v morskih toplicah v Ostendu. V kratkem bojda odstopi, in Ogerska dobi koalicijsko vlado, kjer bodo tudi Ugronovci in Košutovci.

Vnanje države.

Rim. Novi dunajski nuncij Taliani je večno mesto zapustil in je v torek došel na Dunaj. Novi papežev zastopnik na Dunaju je knečkega rodu.

Italijansko. Državni proračun bode prihodnje leto imel primanjkljaja za 30 milijonov. Finančni minister vse mogoče namerava obdačiti celo, šolnino hoče zdatno povikšati. — Prestolonaslednik Viktor Emanuel se zaroči s Heleno, hčerjo črnogorskega kneza.

Francosko. Z otokom Madagaskar v Afriki imajo Francozi veliko sitnostij, pa do zdaj malo dobička. Prvič je ondi podnebje sila nezdravo; drugič se vedno punta rod Hovas; tretjič pa je ondi tudi veliko roparjev, katere bržčas Angleži podpirajo.

Nemško. Princ Friderik Leopold se je pritožil pri cesarju, da katoliški listi vedno napadajo Iramasone. Žalostno, da ta princ ne vé, da Iramasoni niso samo sv. veri nevarni, ampak tudi prestolom. — Bavarski učitelji so nedavno imeli velik shod, na katerem so povdarjali potrebo verske šole. Slava takim učiteljem!

Rusko. Car Nikolaj ne pride samo tega meseca na Dunaj in septembra v Pariz, ampak obišče začetkom meseca septembra tudi nemškega cesarja pri Vratislavu na Šlezijem, kjer bodo velike vojaške vaje. Tja pridejo tudi naš svetli cesar. Najbrže takrat ti trije cesarji sklenejo zvezo, da se napravi red v evropski Turčiji.

Turško. Na Kreti Turčini še vedno morijo kristjane. V enem kraju so posekali 31 kristijanov in celó štiri duhovnike. Premožnejši Krečani bežijo na Grško. Ustaši pa so bojda že proglasili zedinjenje Krete z Grško in imenovali začasno vlado, kateri je predsednik Volondakis Kosteros.

Afrika. V Rudečem morju je italijanska ladja oni dan zasegla neko nizozemsko ladjo, ki je vozila 30 tisoč pušek k abesinskemu kralju Meneliku. Ta se pridno pripravlja na zopetno vojsko z Italijani, katere hoče popolnoma izpodriniti iz Masave.

Za poduk in kratek čas.

Madjari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Slekovec.)

„Et meminisse juvat.“

Sosedni Madjari obhajajo letos z velikim sijajem svoj »millenium«, to je tisočletnico svojega bivanja na sedanjem Ogerskem. Z ogromnimi stroški so priredili velikansko deželno razstavo, h kateri z raznimi svečanostmi vabijo druge narode, naj bi jim pomagali pokriti neizogibni primanjkljaj. Navadno deli sosed s sosedom istotako, kakor žalost, tudi veselje, in zaradi tega bi se gotovo tudi slovanski narodi ob tej redki svečanosti veselili z Madjari, ko bi bili ti z njimi vedno kot pravi sosedi v prijateljstvu in složnosti živeli. Toda zgodovina, učiteljica narodov, nam kaže da so vsi Slovani, zlasti pa mi štajarski Slovenci imeli v Madjarih skoro nepresledno svojega najhujšega sovražnika, ki ni le sam kruto gospodaril na naši zemlji, nego se je večkrat bratil celó z divjim Turčinom, da bi sosede slovenske lažje strahoval in če mogoče tudi ugonobil. Zato pa se, dasi smo Madjarov najbližnji sosedi, ne moremo veseliti z njimi, temveč moramo spomnivši, se zgodovine, vzklikniti: Tužna nam majka!